

Butlandan çıkarılacak dersler

MEHMET GÜN

02.06.2026 - 08:00
YAYINLANMA

01.06.2026 - 15:41
GÜNCELLEME

Butlan davasından çıkarılması gereken en önemli ders, **siyasi** partilerdeki çağdışı delegelik sisteminin suistimale açık olduğu ve yaygın suistimal edildiği; delegeliğin yolsuzluğu yerel yönetim aşamasında siyasi partilere yayarak kurumlaştırdığı; yolsuzluk, tehdit ve hile ile delegeleri kontrol edenlerin siyasi partileri ve hatta devleti ele geçirebileceği; meşru siyasi partilerin, yolsuzluğun belkemiğine dönüşebileceği gerçeğidir. Ülkemiz için oldukça ciddi bir tehlike oluşturan bu zayıflık nedeniyle, çağdışı delegelik sistemini bir an önce kaldırmak gerekir.

Siyaset

Daha fazlasını keşfedin

Gazeteler >

Şehir ve Yerel Bölge Rehberleri >

Politika >

Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 36'ncı Hukuk Dairesi, istinaf aşamasında, bir ihtiyati tedbir kararıyla ana muhalefet Cumhuriyet Halk Partisi'nin (CHP) yönetimini Kemal Kılıçdaroğlu'na verip, Yüksek Seçim Kurulu'ndan (YSK) Özgür Özel'in seçim mazbatasını iptal etmesini istedi. Bu durumun anayasal devlet düzenimize ağır bir müdahale olduğu ortada. Buna göre bir asliye hukuk mahkemesi, aradan yıllar geçtikten

sonra bile iktidar veya muhalefet partilerinin yönetimlerini eski yöneticilere teslim ederek siyasi bir kaos çıkarabilir. Kararın yanlışlığı tartışılabilir ama esas yapılması gereken, buna izin veren mevzuatı böyle bir şeye asla izin vermeyecek şekilde geliştirmektir.

Diğer ibretlik ders ise YSK'nin, siyasi partilerdeki seçimleri denetleme ve iptal etme yetkisinin kendisinde olduğunu, adli mahkemenin seçimin butlanı veya iptali kararının bir hükmü olmadığını ifade etmemiş, "Adli mahkemenin kararını icra görevi bize verilmemiştir" diyerek durumun yanlışlığını ortaya koymaktan kaçınmış olmasıdır. YSK'nin oluşum ve işleyişini siyasi partilerin etkisinden kesin olarak arındırmak, üyelerinin hesapverirliğini geliştirmek, kurumsal gücünü tahkim etmek gerekir.

İstinaf mahkemesi, CHP'nin 4-5 Kasım 2023 tarihli 38'inci kurultayının mutlak butlanına karar vermesini dayanak göstererek, iki sene sonra yapılan 39'uncu olağan kurultayın ve kesinleşen seçimlerin iptaline (butlanına değil), bu kararını dayanak göstererek de ihtiyati tedbire karar verdi. Ancak mahkeme, anayasal düzeni yakından ilgilendiren kararın gerekçesini, hangi kuralı hangi maddi vakıalara nasıl işleterek bu sonuca vardığını açıklamadı. Karardaki tek gerekçe "Butlana karar verdiğim için sonraki kurultayların iptaline karar veriyorum" mealinde bir cümleden ibaret. Gerekçesini göstermeden millet iradesini dizayn edecek kadar ileri giden karar verebilmeleri, hakimlerin hesapverirliğini geliştirmenin bağımsızlıklarını sağlamaktan önce geldiğini gösteriyor. Hâkimlerin bağımsız olmayıp kararlarına etki edilebilir olması, bağımsız olup keyfi karar vermeleri kadar tehlikelidir. Hâkimlerin bağımsızlığını yapısal tedbirler ve coğrafi teminatla güçlendirmek, keyfi karar vermelerini ise tam hesapverirliğini sağlayarak önlemek gerekir. Hesapverirliği sağlamak için ise hâkimlerin cezai ve hukuki sorumluluklarını, millet adına hüküm verme yetkilerini, doğru ve haklı gerekçelerini açıklamalarını sağlayacak şekilde geliştirmek gerekir. Dolayısıyla verdikleri hükmün doğru ve haklı olduğunu gösteren yeterli ve makul gerekçe göstermelerini sağlayacak şekilde hâkimlerin hesapverirliğini geliştirmek gerekmektedir.

Diğer önemli bir ders ise siyasi partileri dernek hükümlerine tâbî tutmanın açık yanlışlığıdır. **Siyasi** partiler, devleti yönetmeye talip olan üyelerin oluşturduğu, hazine yardımı da verilen sıkı düzenlemelere tâbî, kamu kurumu niteliğinde tüzel kişiliklerdir. Özel hukuka tâbî derneklere değil, kamu meslek kuruluşlarına benzetilebilirler. Yönetim organlarının seçimi, seçim yargısının ve YSK'nin gözetim ve denetimine tâbîdir. Organ seçimlerinde, seçim yargısı dışındaki adlî yargının, iktidarın nüfuzuna açık ilk derece hâkimlerinin görev alması yanlıştır. Siyasi partilerle ilgili her türlü davanın ya seçim yargısında ya Yargıtay'da ya da Anayasa Mahkemesi'nde görülmesini sağlamak gerekir.

Türkiye'deki siyasi parti delegelik sistemi, lider sultanı ve merkez yapılanması ve yetkileri, yolsuzluğu teşvik etmektedir. Rüşvet ve yolsuzlukla mücadele zayıf, mal beyanı sistemi ilkelidir. Mevcut sistem, yolsuzlukla etkin mücadeleye değil, yolsuzluğu gizlemeye yaramaktadır. Çağdaş bir yolsuzlukla mücadele sistemi kurumsal, bu çerçevede kapsamlı siyasi etik yasası çıkarılmalı, gizli tutulan mal beyanları ve bunlardaki değişimler, açık ve şeffaf bir hale getirilmelidir.

Siyaset

Fakat çağdışı delegelik sistemini kaldırmayı ne CHP'nin Kılıçdaroğlu veya Özel yönetimi, ne Ak Parti ne MHP ne de DEM Parti yönetimleri ve liderleri dile getiriyorlar! Demokrasiyi kendi aralarında diledikleri gibi top çevirebilecekleri bir oyun gibi gören liderlerin ülkenin diğer temel sorunlarına çözüm bulacaklarından ümitvar olmak için de bir ışık yok!